

לעידוד וחיזוק הלימוד והחזרה
בספה"ק סיפורי מעשיות משנים קדמוניות
שסיפר רבינו הקדוש רבי נחמן מברסלב זיע"א

התוכל לבוא על שלי?

מֵאָחֶר? הִיָּה לָהּ אֵיזָה שְׂמִיחָה בַּמִּשְׁפָּחָה? "לא, אֵינִי עֵיף מִחֶסֶר שְׂנָה, נוֹ טוֹב, אֶתָּה לֹא מִבֵּין. גַּם אִם אֶסְבֵּיר לָּךְ לֹא תִבִּין, יֵשׁ לָּךְ שִׁכָּל נִמּוּךְ, אֶתָּה תִּמְמִים.. נוֹ, הַתְּפֹנְנִיתִי שָׂאִין לִי כַח לְכָלִים. הַמִּבְחָנִים לֹא כִמוֹ שְׂרָצִיתִי, הַחֲבֵרִים לֹא בְּדִיוֹק... גַּם בִּבְקָר לֹא הִגַּעְתִּי מִמֶּשׁ לְבָרְכוֹת רַק אַחֲרֵתִי וְהִגַּעְתִּי בְּאַמְצֵעַ אֲמִירַת קֶרְבָּנוֹת, בְּקִצּוֹר מֵהָ יֵשׁ לִי לְהִסְבִּיר לָּךְ, לְעוֹלָם לֹא תִבִּין אוֹתִי..."

"שְׂאוּל, אֶתָּה אוֹמֵר שֶׁהֵנָּה חֶכֶם יוֹתֵר מִמֶּנִּי, אָבֵל זֶה לֹא חֶכְמָה, כִּי אֲנִי יֶלֶד פְּשׁוּט וְנִחְשָׁב לְתַמִּים, בֹּא נִרְאֶה שֶׁתִּהְיֶה חֶכֶם יוֹתֵר מֵאַבְנֵר זֶה כִּבֵּר יִהְיֶה הַשֵּׁג כִּי הוּא בְּאַמֶּת יֶלֶד חֶכֶם וְלִמְדוֹן. אָבֵל סֵתֶם כָּה, כּוֹאֵב לִי מְדוּעַ אֶתָּה סוֹבֵל וְעֻצוֹב כָּל הַיּוֹם, הֲרִי יֵשׁ לָּךְ הַצִּלְחוֹת רַבּוֹת - מִבְּחָנִים מְצִינִים, חֲבֵרִים אֲהוּבִים, הַסְּפָקִים יוֹמִיִּים, שְׁאֵלוֹת נִפְלְאוֹת, לָמָּה כָּל הַיּוֹם אֲנִי רוֹאֶה אוֹתָךְ עִם פָּנִים עֻצְבוֹת וְדוֹאגוֹת וְטְרוּדוֹת וְעִסּוֹקוֹת וְעִמּוּסוֹת וְכוֹאֲבוֹת..."

"וּבְאַמֶּת שְׂאוּל, בְּאַמֶּת, הַלּוֹאִי שֶׁתִּזְכֶּה לְהִגִּיעַ לַמְּדֻרָּה שְׁלִי, מִי יִתֵּן וְתִצְלִיחַ, מִי יִתֵּן וְתִזְכֶּה לִהְיוֹת תַּמִּים וּפְשׁוּט כְּמוֹנִי". צוּחֵק לוֹ שְׂאוּל צָחוּק שֶׁל בּוֹז עַל דְּבָרֵי יַעֲנִקִי וְנִפְרָדִים בְּאֲחוּל לִלְהָ טוֹב כָּל אֶחָד לְבֵיתוֹ.

אוּלָם אָנוּ יוֹדְעִים כִּבֵּר מִי יִכּוֹל לְהִגִּיעַ לַמְּדֻרָּה שֶׁל מִי וּמִי לֹא...

מִשׁוּחֲחִים לָהֶם שְׁנֵי הַבָּנִים - הַחֶכֶם וְהַתָּם, כְּאֲשֶׁר בֵּין הַדְּבָרִים אוֹמֵר לוֹ הַתָּם: "מִי יִתֵּן שֶׁתִּבּוֹא אֶתָּה עַל מְדֻרָּה שְׁלִי". מְשִׁיב לוֹ הַחֶכֶם לֹלָא בּוֹשָׁה: "לְהִגִּיעַ לַמְּדֻרָּה צָרִיךְ שִׁיקָחוּ מִמֶּנִּי הַשִּׁכָּל אוֹ שְׂאֵהִיָּה חוּלָה אוֹ מִשְׁגָּע. אֵךְ שְׂאֶתָּה תִּגִּיעַ עַל שְׁלִי, זֶה אִי אֶפְשָׁר בְּשׁוּם אִפֵּן".

הַשְּׂנָה חִלְפָה וְשְׁנֵי הַחֲבֵרִים שְׂאוּל וְיַעֲנִקִי כִבֵּר לוֹמְדִים בְּכֶתֶה ז'. הַחֲבֵרִים בְּכֶתֶה אוֹהֲבִים לְשִׁהוֹת בְּמַחְצַת שְׂאוּל שֶׁתִּמִּיד יֵשׁ לוֹ מֵהָ לּוֹמֵר וּלְסַפֵּר. יוֹדֵעַ לְחִיף בְּמִקְצוּעִיּוֹת רַבָּה לְכָל יֶלֶד כְּפִי מְדֻרָּתוֹ בְּכֶתֶה... חֶכְמָתוֹ נִשְׁפָּכֶת וְגִאוֹנוֹתוֹ נִשְׁמַעַת לְכָל. כְּשֶׁמִּבְקָשִׁים מִי שִׁיְדַרְשׁ דְּבָרֵי שִׁבַּח בְּסִעּוּדַת הַסִּיּוּם, קָם שְׂאוּל לֹלָא מוֹרָא וְאִמְרֵי שִׁפּוֹר נִשְׁפָּכִים מִפִּיו.

כְּאֲשֶׁר יַעֲץ לוֹ יֶלֶד לְשִׁחַק 'אַל-הַדְּגֵל', הַסְּבִיר בְּטוֹב טַעַם מְדוּעַ אֵין זֶה מִשְׁחָק מְצִלָּה, אֶלָּא עֲדִיף לְחַפֵּשׁ מִשְׁחָק מִתְּאִים... יְלָדִים נִגְשִׁים אֵלָיו לְשִׁאֵל שְׁאֵלוֹת בְּשַׁעַת הַחֲזָרָה עַל הַסּוּגִיָּה הַנִּלְמָדַת, תִּמִּיד הַכָּל בְּרוֹר וְנִהִיר לוֹ מִשְׁלָב בְּהוֹסֶפֶת סְבִירוֹת שֶׁהֵבִין מִעֲצָמוֹ.

לַעֵת עֶרֶב פָּגַשׁ יַעֲנִקִי אֶת שְׂאוּל חֲבֵרוֹ הָאֲהוּב בְּדֶרֶכּוֹ לְבֵיתוֹ, שְׂמִיחָה עָלְתָה עַל פָּנֵיהֶם וְיָחַד פָּסְעוּ אֶל עֵבֶר הָאֲזוּר בּוֹ דָּרִים.

שְׂאוּל מִתְאַנֵּחַ אֲנַחַת כְּאֵב: "אֵוִי אֵין לִי כַח! אֲנִי מוֹתֵשׁ וְעֵיף...", "מֵהָ קָרָה שְׂאוּל יְדִידִי, הִלַּכְתָּ אֶתְמוֹל לִישׁוֹן

ספורי מעשיות משנים קדמוניות

מעשה ט' - מחכם ותם (4)

השיב התם:

אצל השם יתברך הכל אפשר,
ויכול להיות כהרף עין,
שאני אבוא על שלך.

ושחק החכם ממנו מאד.

ואלו השני בנים היו נקראים בפי העולם, זה
בכנוי חכם, וזה בכנוי תם. אף-על-פי שיש
כמה חכמים ותמים בעולם, אף-על-פי-כן
כאן היה נפר הדבר ביותר, כי שניהם
ממקום אחד ולמדו ביחד, וזה נעשה חכם
מפלג מאד, וזה היה תם גדול מאד.

ובהסקאסקי, ששם כותבין כל אחד עם
כנוי פאמעליא ש'לו, היו כותבין על זה כנוי
חכם ועל זה כנוי תם.

פעם אחד בא המלך על הסקאסקי, ומצא,
שהיו כתובין שם אלו השני בנים, זה בשם
חכם, וזה בשם תם, והיה בעיניו לפלא,
שאלו השנים מכנים בשם חכם ותם,
ונתאנה המלך לראותם.

וחשב המלך: אם אשלח אחריהם פתאם,
שיבואו לפני יתפחדו מאד, והחכם, יסתתמו

והתם היה רץ ובא בכל פעם אל החכם
בשמחה, ומצאו, שהוא מצר ומלא יסורים
ושאלו: הלא חכם ועשיר כמותך, על מה יש
לך יסורים תמיד?

הלא אני מלא שמחה תמיד.

והיה בעיני החכם לשחוק, ונדמה בעיניו
למשגע.

ואמר לו התם: הלא סתם בני-אדם,
שמתלוצצים ממני, הם שוטים, כי אם המה
חכמים ממני, הלא אדרבה, הם שוטים,
כנ"ל, מכל שכן חכם כמותך, ומה תהיה אם
אתה חכם ממני?

ענה התם ואמר להחכם: מי יתן, שתבוא
אתה על מדרגה שלי!

השיב החכם ואמר: זה אפשר להיות, שאני
אבוא על שלך, שינטל ממני השכל, חס
ושלום, או אהיה חולה, חס ושלום, ואהיה
נעשה משגע, כי הלא מה אתה?, איש
משגע!

אבל שאתה תבוא על שלי, זה אי אפשר
בשום אופן, שתהיה אתה חכם כמוני.

טענותיו לגמרי, והתם גם־כן אפֿשר ישתגע מחמת פחד.

ונתישב המלך לשלח חכם אחד אל החכם, ותם אל התם; רק איך מוצאין בעיר מלוכה תם, כי בעיר מלוכה על־פירב הם חכמים, רק שהממנה על האוצרות הוא תם דוקא, כי החכם אינם רוצים לעשות ממנה על האוצרות פן על ידי חכמתו ושכלו יוכל לבזוז האוצרות, על כן עושין ממנה על האוצרות תם דוקא.

וקרא המלך לחכם אחד ולאותו התם הנ"ל ושלחם להשיגי בנים הנ"ל, ונתן בידם אגרות לכל אחד ואחד. גם נתן בידם אגרת להגאבירנר של הגאבערניא, שאלו השתי בנים הם תחת ממשלתו,

וצוה בהאגרת, שהגאבירנר ישלח להם אגרות משמו להחכם והתם כדי שלא יתפחדו, ויכתב להם, שאין הדבר נחוץ, ואין המלך גוזר דוקא שיבואו רק הדבר תלוי ברצונם: אם הם רוצים־יבואו, רק שהמלך חפץ לראותם.

ונסעו אלו השלוחים, החכם והתם, ובאו להגאבירנר ונתנו לו האגרת. ושאל הגאבירנר על אלו השני בנים, ואמרו לו, שהחכם הוא חכם מפלג ועשיר גדול. והתם

הוא תם ביותר, ויש לו כל המלבושים של הפעלץ, כנ"ל.

ונתיעץ הגאבירנר, שבודאי אין ראוי להביאו לפני המלך בלבוש פעלץ, ועשה לו מלבושים כראוי, והניח בתוך העגלות צב של התם, ונתן להם אגרות, כנ"ל.

ונסעו השלוחים ובאו לשם. ונתנו האגרות להם: החכם־להחכם, והתם־להתם. והתם, תכף שהגיע לו האגרת, אמר להתם השליח שהביאו: הלא איני יודע מה כתוב בו; קרא אותו לפני!

השיב לו: אני אספר לך בעליפה מה שכתוב בו, שהמלך רוצה שתבוא אליו. שאל תכף: רק בלי ליצנות! השיב לו: בודאי אמת, בלי ליצנות. ונתמלא שמחה תכף ורץ ואמר לאשתו: אשתי, המלך שלח בשבילי! ושאלה אותו: על מה ולמה?

ולא היה לו פנאי להשיבה כלל, ותכף נזדרז בשמחה והלך ונסע עם השליח תכף. ונכנס וישב בתוך העגלות־צב ומצא שם הבגדים הנ"ל ושמח יותר ויותר.

שאלות לחידודא

בחן 38א:

מעשה ט' מחכם ותם (4)

- ה. מה אמרו לגאבירניר (מושל) על החכם?
- ☐ שהוא חכם מופלג ועשיר גדול.
 - ☐ שהוא חכם מופלג ורופא גדול.
 - ☐ שהוא תלמיד חכם מופלג.
- ו. מה אמר התם כשהגיע השליח בשם המלך?
- ☐ אמר לאשתו שהמלך שלח בשבילי.
 - ☐ שאל, רק בלי ליצנות.
 - ☐ שתי התשובות נכונות.
- ז. מה אתה לומד מהסיפור בינתיים?
- ☐ כשהמלך קורא, מיד מגיעים.
 - ☐ כשהמלך קורא, מגיעים רק בישוב הדעת.
 - ☐ _____
- ח. האם למדת את המעשה השבוע?
- ☐ רציתי
 - ☐ פעם
 - ☐ פעמים

- א. מה ענה התם לחכם, כשאמר לו: "לעולם לא תהיה חכם"?
- ☐ אצל השם יתברך הכל אפשר.
 - ☐ הודה לדבריו.
 - ☐ לא ענה לו כלל.
- ב. מה היה פלא בעיני המלך?
- ☐ שיש כ"כ הרבה אנשים במדינות שלו.
 - ☐ שאלו הב' מכוונים בשם חכם ותם.
 - ☐ שתי התשובות נכונות.
- ג. את מי שלח המלך לקרוא לתם אליו?
- ☐ איש תם.
 - ☐ הממונה על האוצרות.
 - ☐ שתי התשובות נכונות.
- ד. המלך צוה לחכם ולתם שיבואו אליו או לא?
- ☐ צוה אליהם בתוקף שיבואו אליו.
 - ☐ הדבר תלוי ברצונם, אם הם רוצים.
 - ☐ לחכם צוה בתוקף, ולתם רק אם הוא רוצה.

בעומק המעשה

במה פעמים מוזכר כאן במעשה "תם"?

מי רץ? _____ ומי חשב? _____ מי נסע? _____ ומי שחק? _____ מי שמח יותר ויותר? _____

תשובות על מעשה ט' מחכם ותם (3)

במה פעמים מוזכר בחלק זה של המעשה שהחכם היה לו יסורים? 8

דעם רבינ'ם
אעשיות

למען דעת אשר בכל תיבה ותיבה מאלו המעשיות טמונים סודות התורה טמירים ונעלמים, כנשמע מפיו הקדוש בעצמו, ואפילו איש פשוט אשר יקרא אותם יכול להוציא לעצמו מוסר והתעוררות להשם יתברך

להיכנס להגרלה: בפקס - 1532-6519611 להודעות - 02-5345040 לקבלת הגליון באימיל - m025345040@gmail.com